

> YAŞADIĞIM YERİN ÜLKE EKONOMİSİNE KATKISI

Bir ürünün ya da hizmetin alınması veya satılması işlemine ticaret adı verilir. Ülke sınırları içerisinde yapılan ticarete **iç ticaret** denir. Ülkeler arasında yapılan ticaret **dış ticaret** olarak adlandırılır.

Bir ürünün veya hizmetin başka bir ülkeden alınmasına **ithalat** denir. **En çok ithalat yaptığımız ilk beş ülke:** Rusya, Çin, Almanya, ABD ve İtalya'dır.

İthal ettiğimiz ürünler: Rusya'dan doğal gaz ve petrol, Çin'den plastik ürünler ve elektrikli aletler, Almanya'dan taşıma araçları ve makineler, İtalya'dan kimyasal ürünler, Amerika'dan da savunma araçları yer alır. Bunların dışında otomobil, elektronik cihazlar, ilaçlar, tıbbi malzemeler, deniz taşıtları, vb. ürünler ithal etmekteyiz.

Ülkelerin ürettiği ürün ve hizmetleri başka ülkelere satması ise **ihracat** olarak adlandırılır. **En çok ihracat yaptığımız ilk beş ülke:** Almanya, İngiltere, ABD, İtalya ve İspanya'dır.

İhraç ettiğimiz ürünler: Halı, pamuk ipliği ve hazır giyim gibi tekstil ürünleri, sebze ve meyveler, fındık, çay, kuru incir, zeytinyağı, cam, porselen, bor, deri ürünleri, otomotiv ürünleri, yedek parça, beyaz eşya ve çeşitli makineler yer alır.

Ülke ekonomisinin kalkınmasında ihracat önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle ihracatın artırılması, ithalatın azaltılması hedeflenir. Türkiye'nin dışarıdan aldığı ürünler, sattıklarından daha fazladır. Bu durum ülke ekonomisini **olumsuz etkilemektedir**. İhracatın ithalattan fazla olması o ülkenin ekonomik gelişmişliğinin bir göstergesidir.

Turizm, bir ülkenin ekonomik olarak kalkınmasına katkıda bulunan önemli bir faaliyet. Ülkemize her yıl çok sayıda turist gelmektedir.

Örnek: Bodrum (Muğla) ve Alanya (Antalya) turistlerin yoğun ilgi gösterdiği, deniz turizmi merkezlerine, İstanbul kültür turizmine örnek verilebilir.

Turizm sayesinde ülkemiz hem diğer ülkelere tanıtılmakta hem de ekonomik bir faaliyet yapılarak kazanç sağlanmaktadır.

Ülkemizde bulunan kara yolu, hava yolu, deniz yolu ve demir yolu ulaşım ağları uluslararası ekonomik ilişkiler açısından önemlidir. Ülkemizde üretilen ürünler yurtdışına gönderilirken bu ulaşım yolları kullanılmaktadır.

Örnek: Ülkemizin önemli limanlarının bulunduğu İstanbul, İzmir ve İskenderun'dan gemilere yüklenen ticaret malları diğer ülkelere gönderilir.

Antalya Havalimanı her yıl milyonlarca turist ülkemize geldiği önemli bir ulaşım alanı olarak kullanılır. İstanbul Boğazı üzerinde bulunan 15 Temmuz Şehitler Köprüsü, Fatih Sultan Mehmet Köprüsü ve Yavuz Sultan Selim Köprüsü; **Asya ve Avrupa kıtalarını birbirine bağlayan bir noktada** bulunmaktadır. Bu yüzden İstanbul ili diğer ülkelerle kara yolu ticareti yapılması açısından önemli bir rol oynamaktadır.

> EKONOMİK İLİŞKİLERDE TEKNOLOJİ

Eskiden ihtiyaç duyulan bir ürünün hangi ülkede bulunduğu ancak o ülkeye gidip gelen insanlardan öğrenilebiliyordu. Bu durum bilgiye ulaşmayı zorlaştırıyordu. Günümüzde ise **telefon, İnternet ve televizyon** gibi iletişim araçları var. Bu araçlar sayesinde ihtiyacımız olan ürünün hangi ülkede ve kim tarafından üretildiğini anında öğrenebiliyoruz. Farklı ülkelerdeki üreticilere dilediğimiz an ulaşabiliyor, onlarla kolayca ticaret yapabiliyoruz.

Günümüzde modern tırlar, trenler, gemiler ve uçaklar var. Bu araçlar sayesinde ürünler çok uzak mesafelere kısa sürede **zarar görmeden** taşınabiliyor. Ayrıca doğal gaz ve petrol gibi yakıtların taşınmasında kullanılan boru hatları ve geliştirilen çeşitli projeler de ülkeler arası taşımacılığın kolaylaşmasını sağlıyor.

İletişim ve ulaşım teknolojisi, ticari faaliyetlerin **daha hızlı ve daha etkin** gerçekleşmesini sağlar. Ulaşım teknolojileri sayesinde insanların ihtiyaç duydukları ürünler bir ülkeden başka bir ülkeye kısa zamanda ulaştırılabilir. Aynı anda çok miktarda ürün, **başka ülkelere** taşınıyor.

e-ticaret: Herhangi bir ürün ya da hizmet için çeşitli ödeme yöntemleriyle bir genel ağ adresi üzerinden ticaret yapmanızı veya sipariş vermenizi sağlayan alışveriş işlemine denir.

e-imza: Kimlik doğrulama amacıyla kullanılan elektronik bir veridir. Elektronik ortamdaki verinin sizin kontrolünüzden geçip geçmediğini veya başkası tarafından bu veride değişiklik yapıp yapılmadığını ortaya koyar.

Borsa: İnsanların döviz veya mal alışverişlerinin, devlet denetimi altında yapıldığı yer.

> TURİZM VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Turizm: İnsanların, dinlenmek, eğlenmek, gezmek, görmek amacıyla yaptığı gezilere **turizm** denir. Turizm olarak adlandırılan bu gezilere katılan kişilere **turist** adı verilir.

Turizm, iç turizm ve dış turizm olmak üzere ikiye ayrılır.

İnsanların kendi ülkesinde yaptığı gezilere **iç turizm** denir.

Örnek: İzmir’de yaşayan birinin Adana’da bulunan Taşköprü’yü ziyaret etmesi.

İnsanların kendi ülkesi dışına yaptığı geziler ise **dış turizm** denir.

Örnek: İngiltere’de yaşayan birinin Nevşehir’de yer alan Peribacalarını görmeye gelmesi.

Turizm, ülkemizde yapılan ekonomik faaliyetler arasında önemli bir yer tutmaktadır. Bu nedenle turizm, **bacasız sanayi** olarak da adlandırılır.

Ülkemizdeki doğal güzellikler, tarihî mekânlar, yapıtlar ve nesneler dünyanın farklı ülkelerinde yaşayan insanların dikkatini çekmekte ve bu insanların bir kısmı ülkemizi turist olarak ziyaret ederler.

Dünya Turizm Örgütü: 1974’te Birleşmiş Milletler bünyesinde kuruldu. Merkezi Madrid’dedir. 159 ülke ve özel sektör temsilcilerinden üyeleri var. Dünyanın doğal ve kültürel miraslarının korunmasını sağlamak, dünya barışının tesis edilmesinde katkıda bulunmak gibi amaçları vardır.

Dünya Turizm ve Seyahat Konseyi: 1990 yılında kuruldu. Yalnızca özel sektör temsilcileri üye olabilmektedir. Turizm ve seyahatin düzenli olabilmesi için ülkelerin idarecileriyle bağlantıya geçme amacı vardır.

Uluslararası Hava Taşımacılığı Örgütü: 1945’te Küba’da kuruldu. Güvenli hava taşımacılığını ve ticaretini geliştirmek, ekonomik hava taşımacılığından halkın yararlanmasını sağlama amacı vardır.

Turizmin Dünya Barışına Katkıları

- İnsanlar arası iletişim artıyor, güven duygusu gelişiyor.
- Milletlerarası kültür bağları kuvvetleniyor.
- Milletlerarası sağlam ve kalıcı köprüler kuruluyor.
- Farklılıklara saygı duyma imkânı sağlıyor.
- Savaşların önüne geçilme ihtimali doğuyor.

Turizmin Diğer Önemli Katkıları

- Ulaşım ağı genişliyor, dünyada ekonomik hareketlilik oluyor.
- İşsizlik ve yoksulluk azalıyor.
- Doğanın korunmasını sağlıyor.
- Kültür seviyesini artırıyor.
- Halkın sahip olduğu ulusal ve kültürel değerlerle övünç duymasını sağlıyor.

> ORTAK MİRASIMIZ

Ortak Miras: İnsanlığın tarih boyunca sonraki kuşaklara bıraktığı maddi ve manevi değerlerin tümüne **ortak miras** denir. Ortak miras öğelerinin korunması ve gelecek nesillere aktarılabilmesi kültürel anlamda büyük önem taşımaktadır.

Kısa adı “UNESCO” olan **Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı** insanlığın ortak mirası olarak kabul edilen eserleri **Dünya Miras Listesi’ne** alarak koruma çalışmaları yürütmektedir.

Dünya Miras Listesi üç grupta toplanıyor.

Kültürel Miras: Tarihî önemi ve sanatsal değeri olan anıtlar, binalar, kentler ve bunların kalıntıları.

Örnek: Moğolistan’da bulunan Orhun Yazıtları, İtalya’da bulunan Pisa Kulesi ve Hindistan’da bulunan Tac Mahal .

Doğal Miras: Dünyamızın geçmişiyle ilgili önemli izler taşıyan coğrafi şekiller, doğal güzellikler.

Örnek: Endonezya’da yer alan Komodo Ulusal Parkı, Rusya’da yer alan Baykal Gölü ve Tanzanya’da bulunan Serengeti Ulusal Parkı, Türkiye’de Ihlara Vadisi.

Karma Miras: Hem kültürel hem de doğal mirasın özelliklerine sahip olan varlıklar.

Örnek: Avustralya’da bulunan Kakadu Ulusal Parkı, Çin’de bulunan Taishan Dağı, Türkiye’de bulunan Göreme Millî Parkı ve Kapadokya.

BİLİM MİRASI

Bazı bilim insanlarının yaptığı çalışmalar sonucunda tüm insanlığın ihtiyaçlarını karşılayacak teknolojiler geliştirilmiştir. İcat edilen araç gereçler **hayatı kolaylaştırmıştır**.

Alexander Graham Bell: Telefon

Wright Kardeşler: İlk motorlu uçak

Ali Kuşçu: Ay haritası

Louis Pastuer: Kuduz aşısı

Marie Curie: Radyoaktivite ışınları

Aziz Sancar: DNA onarımı

EDEBİYAT MİRASI

Edebî eserlerin bir kısmı farklı dillere çevrilmiş ve bu edebî eserler birçok insanı etkilemiştir.

Suç ve Ceza: Dostoyevski

Oğuz Kağan Destanı: Asya Hun Devleti

Sefiller: Victor Hugo

Vadideki Zambak: Balzac

Dede Korkut Kitabı: Muharrem Ergin

80 Günde Devri Alem: Jules Verne

DÜŞÜNCE MİRASI

Farklı milletlerden düşünürlerin ortaya koydukları görüşler, insanların önemli bir kısmı tarafından kabul edilmiştir. Bu görüşler zamanla insanlığın ortak mirası olarak kabul edilmiştir.

Örnek: Voltaire’ın adalet düşüncesi, Yunus Emre’nin hoşgörü anlayışı

SANAT MİRASI

Anadolu, Mezopotamya, Çin, Mısır ve Hindistan uygarlıkları döneminden kalma birçok sanat eseri insanlığın **ortak sanat mirasıdır**.

Çin Seddi: Çin

Tac Mahal: Hindistan

Fatih Sultan Mehmet Tablosu: Bellini çizmiştir. (İngiltere ve Almanya’da müzede)

Divriği Ulu Camii: Türkiye (Sivas)

Aspendos Antik Tiyatrosu: Türkiye (Antalya)

Mona Lisa Tablosu: Leonardo da Vinci

Mostar Köprüsü: Bosna Hersek

BAZI TARİHİ VE DOĞAL GÜZELLİKLER

Keops Piramidi: Mısır

Petra Antik Kenti: Ürdün

Büyük Kanyon: ABD

Machu Picchu Antik Kenti: Peru

Eyfel Kulesi: Fransa

UNESCO DÜNYA MİRAS LİSTESİ’NDE YER ALAN**BAZI VARLIKLARIMIZ**

İstanbul’un Tarihî Alanları: İstanbul

Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası: Sivas

Göreme Millî Parkı ve Kapadokya: Nevşehir

Nemrut Dağı: Adıyaman

Pamukkale-Hierapolis: Denizli

Troya Antik Kenti: Çanakkale

Safranbolu Şehri: Karabük

Edirne Selimiye Camii ve Külliyesi: Edirne

Çatalhöyük Neolitik Kenti: Konya

Bursa ve Cumalıkızık: Bursa

Diyarbakır Kalesi ve Hevsel Bahçeleri: Diyarbakır

Efes Antik Kenti: İzmir

Göbeklitepe: Şanlıurfa